

Lukemaan innostaminen

mielenkiintolähtöisesti

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

europahan unioni
European Union

Tämä korttipakka on tarkoitettu alle 35-vuotiaiden aikuisten lukemaan innostamisen apuvälineeksi.

Avainsana on
mielenkiinto-
lähtöisyys:

kortit opastavat nuorten aikuisten mielenkiinnon kohteiden kartoittamiseen ja mielenkiintolähtöisen palvelun rakentamiseen!

Hae tietoa lukemattomuudesta

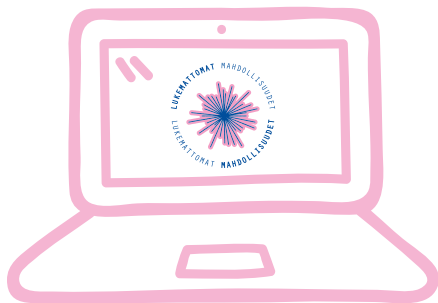
Mistä

Lukemattomuudesta ja lukemaan innostamisesta on ilmestynyt tutkimusta, katsauksia ja materiaalipankkeja. Tutustu olemassa oleviin materiaaleihin, ettei tarvitse keksiä pyörää uudestaan!

Verkostoidu lukemattomuutta tutkineiden ja lukemaan innostamisessa kokeneiden asiantuntijoiden kanssa. Heiltä saat taustatietoa ja käytännön kokemuksia heikosti lukevien tukemisesta.

Miksi

Lukemattomuus on ilmiö, johon ovat johtaneet useat eri tekijät yksilön elämässä. Kunnollinen perehtyminen lukemattomuuden syihin antaa pohjaa mielenkiintolähtöisen toiminnan suunnittelulle. Varo kuitenkin liiallisia ennakkoletuksia kohderyhmästä, koska jokaisen lukijaprofili on yksilöllinen.

Tutustu lukemisen haasteisiin

Lukemattomat mahdollisuudet -
hankkeen nettisivuille on koottu
runsaasti tietoa lukemattomuudesta:

lukemattomat.turkuamk.fi

lukulux.fi

Verkostoidu

Miksi?

Lukemaan tottumattomien ryhmien innostaminen tekstien äärelle vaatii moniammatillista yhteistyötä. Nuorten kanssa työskentelevillä opettajilla, sosiaalityöntekijöillä ja ohjaajilla on paljon tietoa ja kokemusta nuorten aikuisten haasteista ja vahvuuksista. Sujuva yhteispeli nuorten aikuisten kanssa työskentelevien ammattilaisten kanssa takaa sen, että kirjaston järjestämissä toiminnoissa riittää kävijöitä!

Miten?

Tutustu paikallisiin toimijoihin, jotka tekevät töitä nuorten aikuisten kanssa. Tahot vaihtelevat kunnittain. Nuoriso- ja sosiaalitoimi sekä työllisyyspalvelut tavoittavat nuoria aikuisia, jotka eivät ole työelämässä tai opiskele. Kolmannen sektorin toimijat, kuten järjestöt, säätiöt ja yhdistykset ovat hyviä yhteistyökumppaneita nuorten aikuisten tavoittamiseen.

Verkostoitu

1. Tee sidosryhmäkartta
2. Valitse tärkeimmät sidosryhmät, joiden kautta voit tavoittaa kohderyhmää
3. Ota yhteyttä ja sovi tapaamisia

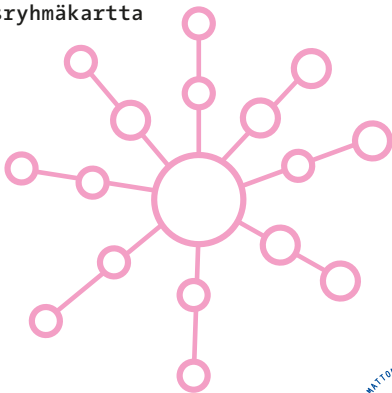

Menetelmä- vinkki

Haastattelu

Haastattele ammattilaista hänen käsityksistään nuorten kiinnostuksen kohteista, vahvuuksista ja haasteista.

Sidosryhmäkartta

lukulux.fi

Mene vieraaksi

Miksi?

Nuorten, siirtymävaiheessa olevien aikuisten kiinnostuksen kohteita ei kannata olettaa, vaan niihin pitää tutustua aidolla mielenkiinnolla. Yhdessä vietetty aika on paras tapa tutustua kohderyhmään. Valmiiksi strukturoidulla ja voimakkaan ohjaajavetoisella työpajatoiminnalla ei kannata aloittaa yhteistyötä. Sen sijaan kahvittelu ja ryhmien omiin toimintoihin osallistuminen ovat mukavia tapoja tutustua nuoriin aikuisiin.

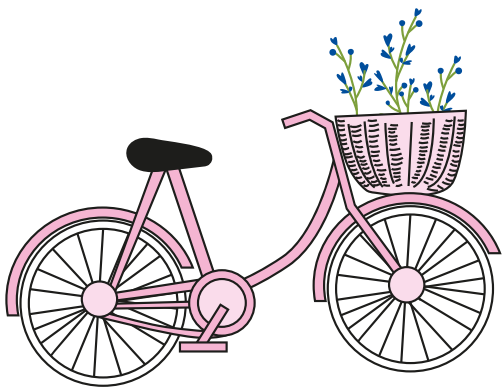
Tavoite

Osalle nuorista on muodostunut kynnys vierailla kirjastossa, eivätkä he koe kirjaston tarjoavan heille juurikaan kiinnostavia palveluita. Tavoitteena vierailuissa on tehdä kirjastoa tutuksi ja helposti lähestyttäväksi, ja laskea kynnystä kirjaston toimintaan osallistumiselle.

Miten?

- Osallistu ryhmän toimintaan, älä tarkkaile ulkopuolisena
- Tutustu nuoriin ryhmässä ja kahden kesken keskustellen
- Ole avoin nuorten aikuisten ehdotuksille, ajatuksille ja kokemuksille, innostu yllättävistäkin ideoista!

lukulux.fi

Työpajamenetelmiä mielenkiinnon
kohteiden kartoittamiseen

Kamerarullakuva

- **Kesto:** n. 20 min.
- **Materiaalit:** Osallistujien omat älypuhelimet
- **Työmuoto:** ryhmäkeskustelu

Menetelmän kuvaus ja ohje osallistujalle:

Valitse kännykkäsi kamerarullasta /
kuvagalleriasta kuva, joka kertoo jotakin sinusta
ja mielenkiinnon kohteistasi.

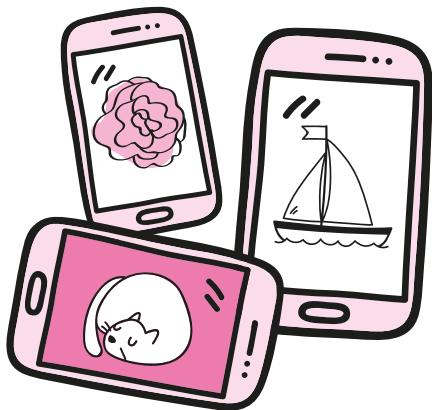
Kerro muille, mitä kuva esittää ja miksi valitsit
juuri tämän kuvan.

Tavoite

Mielenkiintolähtöinen työskentely on hyvä aloittaa toiminnalla, jossa kynnys osallistumiseen on mahdollisimman matalalla.

Kameranrullakuva-tehtävän tavoitteena on aloittaa luonteva keskustelu sellaisista aiheista, jotka koskettavat suurinta osaa nuorista, ja jotka nuoret kokevat kiinnostavina ja tärkeinä.

lukulux.fi

Työpajamenetelmiä mielenkiinnon
kohteiden kartoittamiseen

Ystäväkirja

- **Työmuoto:** yksilötyöskentely, ryhmäkeskustelu
- **Materiaalit:** Ystäväkirjan sivu -moniste
- **Kesto:** 20-40 min. riippuen kielitaidosta ja tuen tarpeesta

Menetelmän kuvaus:

Osallistujille jaetaan tyhjä ystäväkirjan sivu, joka sisältää kysymyksiä osallistujan lempiasioista, esim. lempiruokasi, lempibändisi, lempivärisi jne. Osallistujat täyttävät ystäväkirjan sivun. Keskustellaan yhdessä, millaisia lempiasioita kullakin oli, oliko joilla-kuilla samoja asioita jne. Ystäväkirja voidaan myös purkaa siten, että jokainen esittelee jonkun toisen osallistujan ystäväkirjasivun muille. Työpajan päätteeksi ystäväkirjasivut kootaan yhteen yhtenäiseksi "ystäväkirjaksi".

Ohje osallistujalle:

Täytä ystäväkirjan sivu. Voit myös piirtää oman kuvasi. Kerro keskustellen muille, mitä kirjoitit. Voit myös vaihtaa omaa ystäväkirjasivuasi toisen kanssa ja esitellä toisen ystäväkirjasivun muille.

Tavoite

Ystäväkirjan sivun täyttämisen tavoitteena ei ole mainita yksittäisiä kiinnostuksen kohteita, vaan antaa laajemmin keskustelulle pohjaa.

Keskustelussa kannattaa tarttua innostuneesti nuorten kertomiin kiinnostuksen kohteisiin, syventyä ja etsiä yhteyksiä.

lukulux.fi

Työpajamenetelmiä mielenkiinnon
kohteiden kartoittamiseen

Kirjoitettu muotokuva

- **Työmuoto:** Yksilötyöskentely ohjaajan kanssa
- **Kesto:** n. 45min
- **Materiaalit:** kynä ja paperia

Tavoitteet

Nuoren kiinnostuksen kohteisiin, tavoitteisiin ja maailmankuvaan tutustuminen auttaa nuorta oman tarinan kertomisessa.

Menetelmän kuvaus

Kirjoitettu muotokuva on teksti, jossa kuvataan osallistujaa hänen omilla sanoillaan, hänen valitsemastaan näkökulmasta. Teksti tuotetaan haastatteleamalla osallistujaa ja tekemällä muistiinpanoja. Lopputulos voi olla kertomus, runo tai vaikka kirje. Menetelmä vaatii ohjaajalta keskittymistä ja hyvää kirjoitetun kielen taitoa.

Toimintaohjeet

1. Vetäydy osallistujan kanssa rauhalliseen paikkaan.
2. Haastattele nuorta lempeästi. Voit kysyä esimerkiksi seuraavia kysymyksiä:
 - kerro itsestäsi kolme myönteistä asiaa
 - minkälaisen ensivaikutelman haluat antaa ihmiselle, jonka tapaavat ensimmäisen kerran?
 - minkälaisen muiston haluaisit jättää itsestäsi?
 - Mikä käänne elämässäsi on vaikuttanut elämäsi voimakkaasti?

Anna osallistujan kertoa rauhassa, älä keskeytä. Kysy tarvittaessa tarkentavia kysymyksiä.

3. Kirjoita muistiin suoria lainauksia mahdollisimman paljon. Tekstimassaa on hyvä kartuttaa aluksi mahdollisimman suuri määrä.
4. Käykää muistiinpanoja läpi osallistujan kanssa. Kysy osallistujalta, mitkä lainaukset ovat hänen mielestään tärkeimpiä. Valitkaa tärkeimmät lainaukset. Pyrkikää valitsemaan sellaisia lainauksia, jotka muodostavat kokonaisuuden.
5. Muotoile valikoiduista lainauksista tekstimuotoinen muotokuva.

lukulux.fi

Palvelukonsepteja

Kulttuurivinkkaus

Kuvaus

Maahanmuuttajataustaisille suunniteltu palvelukonsepti, jossa osallistujat pääsevät esittelemään kirjastoihin omaa synnyinmaataan koskevaa kulttuuriainestoa.

Tavoite

Kulttuurisen ymmärryksen lisääminen maahanmuuttajataustaisen ja ympäristön välillä

- Maahanmuuttajataustaisten oman kulttuurin tukeminen
- Kirjaston tekeminen tutuksi
- Tiedonhakutaitojen vahvistaminen
- Suomen kielen tukeminen

Kenelle?

Maahanmuuttajille ja kantaväestölle

Haasteet

- Maahanmuuttajan kielitaito ei riitä oman kulttuurin esittelemiseen suomenkielellä
- Kantaväestöä ei saada innostettua mukaan

Miten?

Lisätään kirjaston ja asiakkaiden vuorovaikutusta ja tehdään näin kirjastojen käyttäjästä tekijöitä.

- Toteutetaan yhdessä sidosryhmän kanssa, joka tavoittaa kohderyhmään kuuluvia potentiaalisia osallistujia esim. aikuiskoulutuskeskus tai kristillinen opisto.
- Kirjaston henkilökunnasta saadaan yhteyshenkilö, jonka kanssa hanketta koordinoidaan.
- Kirjaston henkilökunta avustaa osallistujia etsimään kirjastosta eri osastoilta ja verkkolähteistä löytyvää sopivaa aineistoa.
- Maahanmuuttajataustaiset rakentavat pienimuotoisen näyttelyn, jossa esittelevät omaa kulttuuriaan valitsemallaan tavalla.

lukulux.fi

Palvelukonsepteja

Selkokieli- vinkkaus

Kuvaus

Lukemaan harjaantumattomille ja heidän kanssaan töitä tekeville ohjaajille suunniteltu palvelu, joka madaltaa kynnystä aloittaa lukuharrastus.

Tavoite

- Löytää mieleistä suomenkielistä aineistoa helposti.
- Madaltaa kynnystä tarttua kirjaan.

Kenelle?

Suomen kieltä harjoitteleville ja kantaväestölle, joka ei harrasta lukemista tai jolla on heikko lukutaito.

Haasteet

Sopivan selkokieliaineiston löytäminen.

Miten?

- Kirjavinkkaaja (kirjastonhoitaja) vierailee kohderyhmän luona esittelemässä selkokielistettyä aineistoa.
- Järjestä selkokieline aineisto teemoittain esim. kaunokirjallisuus, tietokirjallisuus ja lasten kirjallisuus.
- Jaa ryhmä kolmeen osaan. Kukin ryhmä asettuu pisteelle.

Pisteillä työskentely noudattaa alla olevaa kehää:

Palvelukonsepteja

Selkolukupiiri

Kuvaus

Suomen kieltä harjoitteleville lukupiiri, jossa osallistujat pääsevät tutustumaan lukupiiri-ideaan ja lukuharrastukseen sekä harjaannuttamaan kielitaitoaan lukemalla helppolukuisia tekstejä ja keskustelemalla niistä.

Tavoite

- Kirjaston lukupiiritoiminnan tutuksi tekeminen
- Kulttuuriharrastukseen tutustuttaminen
- Kirjaston aineistoihin tutustuminen
- Kirjaston itsenäiseen ja aktiiviseen käyttöön opastaminen
- Suomen kielen lukutaidon harjaantuminen
- Mielialpeista ja kokemuksista keskusteleminen ryhmässä

Kenelle?

Suomen kieltä harjoittelevat, osallistujilla oltava vähintään lukutaidon alkeet suomen kielellä.

Haasteet

Löytää sopivaa luettavaa, jos kielitaito ja taustat ovat kovin erilaisia.

Miten?

- Toteutetaan yhdessä sidosryhmän kanssa, joka tavoittaa kohderyhmään kuuluvia esim. Suomi toisena kielenä -ryhmät ja suomenkielen opintoryhmät
- Kirjastolta ainakin yksi ohjaaja
- Ryhmä kokoontuu vähintään kolme kertaa, max 8-10 henkilöä
- Tapaamiset ovat tekstilähtöisiä, luetaan helppolukuisia tekstejä ja keskustellaan niistä.
- Käytetään toiminnallisia ja luovia menetelmiä, pieniä runoharjoituksia, kuvasta kertomista jne.

lukulux.fi

Palvelukonsepteja

Luovan kirjoittamisen kesäkerho

Kuvaus

Luovasta kirjoittamisesta innostuville nuorille aikuisille suunnattu kerho, joka rohkaisee harrastuksen pariin. Kerhossa tehdään luovan kirjoittamisen harjoituksia, vinkataan lukemista ja keskustellaan.

Tavoite

Tarjota vapaata ja rentoa, matalan kynnyksen toimintaa sellaisille nuorille aikuisille, jotka haluavat kokeilla luovaa kirjoittamista. Tarjota yhteisöllistä tekemistä myös kesäaikaan, kun erilaiset muut ryhmät lomailevat.

Kenelle?

Nuoret aikuiset, jotka haluavat kokeilla luovaa toimintaa ja harrastusta. Kirjastossa aikaa viettävät nuoret, jotka haluavat osallistua ryhmätoimintaan.

Haasteet

- saada osallistujia paikalle
- vaihtuva ryhmä ei tule ohjaajalle tutuksi
- suunnittelu vaatii joustoa ja varasuunnitelmia

Miten?

- Kesäkerho on vapaa ryhmä, jota mainostetaan sosiaalisessa mediassa, kirjastossa ja kohdennetusti nuorten aikuisten verkostoissa.
- Kerho kokoontuu kirjaston pihalla tai avoimessa tilassa kerran viikossa.
- Kerhossa tehdään rentoja ja rentouttavia luovan kirjoittamisen harjoituksia, vinkataan lukemista ja keskustellaan.
- Kokoontumisissa löyhä teema, jonka mukaan harjoitukset ja vinkit valitaan.
- Kirjoitusharjoituksissa käytetään konkreettisia materiaaleja, kuten kuvia ja esineitä, sekä kaikkia aisteja. Ryhmä vaikuttaa toiminnan sisältöön.
- Luovan kirjoittamisen tehtävät voi kehittää itse tai käyttää apuna erilaisia materiaalioppaita. Esimerkkejä on lukulux.fi-käsikirjan materiaaleissa.

lukulux.fi

Palvelukonsepteja

Toisen asteen tietokierrokset

Kuvaus

Toisen asteen opiskelijoille suunnattu palvelu, jossa tietokierroksen aikana tutustutaan vuorovaikutteisesti ja osallistavasti kirjaston palveluihin, kirjaston käyttöön ja tiedon hakuun.

Tavoite

Tehdä kirjasto tutummaksi ja helpommin lähestyttäväksi kaikille opiskelijoille. Madaltaa kohderyhmän kynnystä tulla kirjastoon, käyttää kirjaston palveluita ja löytää mielenkiintoista tekemistä ja aineistoja.

Kenelle?

Ammattikoululaiset ja lukiolaiset

Haasteet

Toisen asteen opiskelijat ovat heterogeeninen ryhmä. Kierrosten tulisi joustaa niin, että niissä voisi ottaa huomioon opiskelijaryhmien erilaiset taitotasot ja kiinnostukset.

Miten?

- Toteutetaan yhdessä toisen asteen oppilaitosten kanssa.
- Kierroksilla tutustutaan kirjaston palveluihin, kirjaston käyttöön ja tiedonhakuun
- Kierrokset ohjataan osallistujien mielenkiinnon kohteet huomioiden
- Mielenkiinnon kohteiden mukaan valitaan esimerkkejä ja tehtävien sisältöjä
- Osallistujien kiinnostuksen kohteet selvitetään joko oppilaitoksessa etukäteen tai vierailun alussa ideapajan menetelmillä. Menetelmät Lukulux.fi-käsikirjassa.
- Tiedonhakuopastus pidetään helppona ja yksinkertaisena
- Lisätehtäviä voi varata edistyneemmille opiskelijoille
- Esitteitä palveluista (esim. Celia tai e-aineistot) opettajille ja kiinnostuneille

lukulux.fi

Palvelukonsepteja

Kirjasto tutuksi

Kuvaus

Maahanmuuttajille suunnattu palvelu, jossa pari kertaa vuodessa järjestettävässä toiminnassa maahanmuuttajat tutustutetaan kirjastoon ja he saavat hankkia kirjastokortin

Tavoite

Palvelu innostaa ja tutustuttaa maahanmuuttajia käyttämään kirjastoa

- Opastaa kirjaston käytössä
- Esitellä kirjaston palveluita
- Tarjota mahdollisuus kirjastokortin hankkimiseen
- Aktivoida, osallistaa ja innostaa kirjaston palveluiden käyttämiseen

Kenelle?

Maahanmuuttajille

Haasteet

Kielitaito ja ryhmän heterogeenisuus

Miten?

- Toteutetaan yhdessä sidosryhmän kanssa, joka tavoittaa kohderyhmään kuuluvia esim. maahanmuuttajayhdistykset ja suomen kielen opintoryhmät.
- Vähintään yksi henkilö kirjastolta n. 8-15 henkilön ryhmälle. Jos toteutetaan pistetyöskentelynä ja on useampia ryhmiä, tarvitaan 3-4 henkilöä.
- Kirjastolainen lähettää ilmoittautuneille ryhmille materiaalin ennen tilaisuutta. Ohjeisiin perehdytään ja korttihakemus täytetään ennen toimintaan tulemistä.
- Kirjastoon rakennetaan 3-4 pistettä, joilla esitellään kirjaston aineistoja ja palveluita keskustellen ryhmittäin. Pisteet:
 1. Selkokielineen kaunokirjallisuus
 2. Suomenkielen oppikirjat
 3. Sähköiset aineistot, levyt, elokuvat ja kirjastokino
 4. Monikielinen aineisto
- Pistetyöskentelyn jälkeen osallistujat jaetaan pienryhmiin, jotka opettajan/ohjaajien johdolla tekevät kirjastosuunnistuksen, jossa kartan ja vihjeiden avulla etsitään aineistot kirjastosta. Pisteet voivat olla myös aineistojen yhteydessä.
- Lopuksi osallistujat ohjataan tekemään kirjastokortit.
- Esitteitä kirjaston tapahtumista ja palveluista esille

lukulux.fi

Palvelukonsepteja

Lukukoiraa aikuisille

Kuvaus

Aikuiset voivat varata ajan ja lukea koiralle esimerkiksi tenttimateriaaleja tai mitä tahansa.

Tavoite

Tarjota mahdollisuus kehittää lukutaitoaan ja auttaa muistamaan opiskeltavia asioita. Rohkaista lukemaan koiralle, joka ei arvostele.

Kenelle?

Esiintymisjännitystä poteville, lukivaikeuden omaaville, opiskelijoille tai muille aikuisille, jotka tahtovat lukea koiralle.

Haasteet

- Aikuiset eivät rohkaistu varaamaan aikaa, sillä kokevat toiminnan lapseksiksi tai noloksi.
- Aikuiset eivät varaa aikaa itselleen, sillä luulevat, että toiminta on suunnattu vain lapsille. Markkinoinnin onnistuminen on tärkeää.

Miten?

- Toteutetaan yhteistyössä esimerkiksi Kennelliiton lukukoirien kanssa. Heillä on lukukoirat ja ohjaajat. Yhteistyökumppanin kanssa sovitaan päivät ja kellonajat, jolloin koirat ovat käytettävissä.
- Sovitaan päivä, jolloin koirat ja ohjaajat tulevat kirjastolle, ns. tutustumispäivä. Kiinnostuneet voivat tutustua koiriin ja varata ajan myöhemmälle ajalle lukuhetkeen. Hetkiä voi varata myös esimerkiksi sähköpostitse myöhemmin.
- Lukuhetkiä varten varataan rauhallinen suljettu tai avoin tila, jossa on lukuhetkessä läsnä koira, ohjaaja ja lukija. Lukuhetkeen voi varata sopivia teoksia ja ohjeistaa, että lukija voi tuoda myös oman lukuaineiston.
- Lukuhetket ovat noin 15 minuutin mittaisia.
- Markkinoinnilla on tärkeä rooli toiminnan onnistumisessa. On tärkeää, että nuoret aikuiset ja aikuiset ymmärtävät, että tämä toiminta on suunnattu nimenomaan heille, ei lapsille. Tärkeää on myös, että toiminnasta tehdään sellaista, ettei se ole aikuisten mielestä liian lapsellista tai noloa.

lukulux.fi

Palvelukonsepteja

Paranormaali- ja true crime -illat

Kuvaus

Paranormaaleja tai true crime -aiheita käsittelevät illat, joissa ilta pohjautuu jomman kumman teeman ympärille. Illoissa olisi esillä aiheeseen liittyviä ilmiöitä ja esimerkiksi seuraavia: kauhukirja/true crime -vinkkaus, kirjailija- tai asiantuntijavieraita ja luentoja, pakuhuone, podcastit, elokuva, tietovisa, itsepuolustuksen opetusta.

Tavoite

- Mahdollisuus tutustua paranormaaleihin ilmiöihin tai true crime -aiheeseen turvallisella tavalla.
- Esitellä ja tuoda tutuksi kirjaston true crime ja kauhuaineistoa.

Kenelle?

Aiheesta kiinnostuneille.

Haasteet

Etenkin true crime-illan kohdalla on tärkeää muistaa hienotunteisuus aiheita ja uhrien omaisia kohtaan. Käsittelyyn kannattaa valita ulkomaisia tai vanhempia kotimaisia rikoksia ja pysyä aiheen käsittelyssä yleisellä ja asiallisella linjalla, menemättä liiaksi yksityiskohtiin.

Miten?

- Iltaa voidaan suunnitella yhteistyökumppaneiden ja vierailijoiden kanssa. Yhteistyökumppaneita vierailijoita voivat olla muun muassa paikalliset museot, ammattikorkeakoulun opiskelijat, kirjailijat (paranormaali-ilta) tai poliisi, podcastit, itsepuolustusta kouluttavat tahot, ammattikorkeakoulun opiskelijat, kriminaalipsykologit/kriminologit (true crime -ilta).
- Suunnitellaan illan kulku ja valitaan sopivat toiminnot illalle. Kaikkia toimintoja ei ole pakko valita, voidaan valita esim. 1-2 sopivaa toimintaa.

Paranormaali-illan sisältöjä voivat olla esim.

- » kirjailijavieras, kauhukirjavinkkausta
- » kauhuelokuvanäytös, kauhu-/kummitusteemaisen podcastin kuuntelu/live-esiintyminen
- » paranormaaliteemainen pakohuone, tietovisa

True crime -illan sisältöjä voivat olla seuraavat:

- » kirjailijavieras, true crime -kirjavinkkaus
- » kauhu-/rikoselokuva, podcast
- » tietovisa, pikaitsepuolustuskurssi
- » kriminologi/kriminaalipsykologin luento.

lukulux.fi

Palvelukonsepteja

Kirjastoappro

Kuvaus

Rastitapahtuma uusille korkeakouluopiskelijoille. Pisteitä kiertämällä opiskelijat saavat tietoa kirjaston heille suunnatuista palveluista ja lopuksi kierrettyään osan pisteistä saavat haalarimerkin.

Tavoite

- Tutustuttaa opiskelijat kirjaston palveluihin.
- Rohkaista käyttämään kirjaston palveluita opiskeluissa ja vapaa-ajalla.

Kenelle?

Korkeakouluopiskelijoille, suunnattu erityisesti ensimmäisen vuoden opiskelijoille, mutta myös muille kiinnostuneille.

Haasteet

- Opiskelijat eivät saavu kirjastolle, jos haalarimerkkiä ei koeta tarpeeksi hyvänä palkintona.
- Kilpailee muiden opiskelijatapahtumien kanssa.
- Matalampi kynnys osallistua, jos kirjasto on muutenkin tuttu. Ei välttämättä innosta lukemattomia.
- Ilman yhteistyötä opiskelijatapahtumia organisoivien järjestöjen kanssa voi olla hankala tavoittaa opiskelijoita.

Miten?

- Toteutetaan yhdessä opiskelijatapahtumia organisoivan järjestön kanssa. Järjestöltä tärkeää saada etenkin markkinointi- ja suunnittelutukea.
- Sovitaan appropäivä(t) ja suunnitellaan markkinointi ja haalarimerkki yhdessä opiskelijajärjestön kanssa.
- Suunnitellaan pisteet ja niillä tapahtuva toiminta. Pisteistä on hyvä tehdä aktivoivia, ja niille voi sijoittaa pieniä tehtäviä. Valitaan esittelyyn erityisesti kohderyhmän kannalta olennaiset palvelut, esimerkiksi Seinäjoen kirjaston valikoimassa Pommari-soittuhuone, Verstaas (3D-tulostus, grafiikkatyöpiste, vinyylileikkuri ja niin edelleen), äänikirja-/musiikki-/peliaineistot ja Tuuppari (henkilökohtainen lukuohjaus).
- Valitaan pisteille vetäjät, tässä kannattaa miettiä kirjaston henkilökunnan lisäksi yhteistyötä oppilaitosten kanssa, esimerkiksi 2. tai 3. vuoden kirjastoalan opiskelijoiden hyödyntäminen esittelijöinä. Esittelijät ovat pisteillä tapahtuman ajan ja antavat passiin leimat suoritetusta pisteestä. Suoritettuaan tietyn määrän pisteitä voi haalarimerkin noutaa sovitusta paikasta passia vastaan.

lukulux.fi

Palvelukonsepteja

Oma näyttely kirjastoon

Kuvaus

Paja tutustuttaa kirjaston näyttelytoimintaan. Tarjoaa tietoa kirjastossa järjestettävän näyttelyn mahdollisuuksista ja apua ja ohjeita oman kirjastossa järjestettävän näyttelyn suunnitteluun.

Tavoite

- Tutustuttaa kirjaston näyttelytoimintaan ja -tiloihin.
- Innostaa osallistujia oman harrastuksen esiintuomiseen ja siitä kertomiseen.
- Tuoda esille osallistujien kiinnostuksen kohteita.
- Antaa osallistujalle ohjeita ja apua oman näyttelyn perustamiseksi kirjastoon.

Kenelle?

Luovista aloista kiinnostuneille, luovien alojen kurssien opiskelijoille ja keräilijöille.

Haasteet

- Osallistujat eivät välttämättä rohkaistu jättämään hakemusta näyttelyn järjestämiseksi.
- Eri tasoiset osallistujat voivat myös kokea haastavana kirjallisen suunnittelutyön, vaihtoehtoisesti kannattaa tarjota muita menetelmiä suunnitelman tekoon, esimerkiksi visuaalinen suunnitelma.

Miten?

- Toteutetaan yhdessä sidosryhmän kanssa, joka tavoittaa kohderyhmään kuuluvia, esimerkiksi taidealojen oppilaitokset ja kurssit, oppilaitosten kurssit, joissa toteutetaan luovia teoksia.
- Esitellään ryhmälle kirjaston näyttelytilat, opastetaan, miten voi hakea vuoroa järjestää oma näyttely. Tutustutaan kuvien ym. avulla kirjastossa aiemmin olleisiin näyttelyihin. Keskustellaan näyttelyä ja teoksia kuvaavien tekstien tärkeydestä osana onnistunutta näyttelyä.
- Pohditaan omaa näyttelyä, jonka jälkeen laaditaan pieni visuaalinen suunnitelma omasta näyttelystä kirjastossa. Esim.
 - » Näyttelyn pääsanoma, tavoite, kohderyhmä.
 - » Teokset, esineet, mitä ja mistä?
 - » Tekstit, millaisia ja mistä? Näillä tarkoitetaan teosten nimien lisäksi teoksiin liittyviä pieniä kirjoitettuja tarinoita ja näyttelyn taustaa avaavia tarinoita, jotka ovat esillä näyttelyssä.
 - » Karkea piirros näyttelystä.

Tämän jälkeen käydään yhdessä läpi suunnitelmia. Voidaan pohtia miten teknologiaa ja sosiaalista mediaa voi hyödyntää näyttelyssä esimerkiksi markkinoinnissa ja kävijöiden osallistamisessa. Voidaan myös pohtia erilaisia näyttelyyn liittyviä oheistapahtumia.

Lopuksi halukkaat voivat jättää hakemuksen oman näyttelyn järjestämisestä kirjastolla. Palvelu voi olla yhden pajan mittainen tai kaksipajainen. Toisessa pajassa voidaan tehdä mainos omasta näyttelystä.

lukulux.fi

Palvelukonsepteja

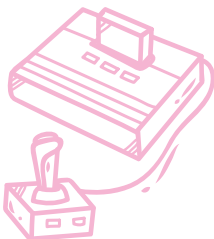
Retro Game Day

Kuvaus

Päivän kestävä pelitapahtuma kirjastolla, jossa on mukana sekä konsoli- että lautapelejä menneiltä vuosikymmeniltä. Tapahtumassa on mahdollisuus pelata vanhoja pelejä, ihailla vanhoja pelikonsoleita, keskustella asiantuntijoiden kanssa ja saada peli-vinkkejä, kuunnella paneelikeskustelua ja kilpailla peleissä.

Tavoite

- Tuoda kirjastoa esille moni-puolisena viihtymispaikkana.
- Esitellä kirjaston peliaineistoja.
- Tarjota nostalgiahetkiä.

Kenelle?

Nostalgiaista ja peleistä nauttiville nuorille aikuisille. Kohderyhmää voi tavoitella myös suuntaamalla sisältöä kohderyhmän lapsille.

Haasteet

Yhteistyökumppaneiden puuttuminen voi johtaa siihen, ettei saada tarpeeksi kiinnostavaa sisältöä.

Miten?

- Toteutetaan yhdessä paikallisten peliyhdistysten kanssa. Peliyhdistyksillä on tietoa alan asiantuntijoista, kiehtovista puheenaiheista ja laitteista.
- Suunnitellaan päivän ohjelma, johon voi sisältyä esimerkiksi seuraavia:
 - » mahdollisuus pelata retropelejä ja kokeilla ja ihailla retropelikonsoleita
 - » asiantuntija vastaamassa kysymyksiin ja jakamassa pelivinkkejä, pitämässä puheenvuoroja
 - » jaetaan tietoutta pelikonsoleista ja niiden historiasta, esimerkiksi infograafeja
 - » kirjaston peliaineistot esillä ja lainattavissa
 - » pelikilpailuja
- Varataan tarpeeksi henkilökuntaa ja yhteistyökumppanien edustajia päivän toteuttamiseksi.
- Tärkeää on markkinointi myös yhteistyökumppaneiden kanavissa ja verkostoissa.

lukulux.fi

Palvelukonsepteja

Kirjasto, aineistot ja oppiminen

Kuvaus

Palvelu, jolla pyritään tuomaan kirjastoa ja kohde-ryhmälle suunnattuja palveluita tutuksi. Neljä eri osiosta tavoitteineen, kesto n. 4 h.

Tavoite

- Tarkastella omaa oppimista, löytää oppimista helpottavia tekniikoita ja sovelluksia (lukirastit)
- Tutustua kirjaston kohde-ryhmälle suunnattuun palveluvalikoimaan (kirjastokierros)
- Tutustua verkkokirjastoon ja tiedonhakuun (verkkokirjasto)
- Löytää ja suositella itseä ja muita kiinnostavaa aineistoa (vertaisvinkkaus).

Kenelle?

Kuntoutuksen työtoiminnan ryhmät, muut pienet ryhmät (esim. koululuokat).

Haasteet

Pajan kesto on pitkä. Lukirastit on osio, johon ohjaajan kannattaa perehtyä ja jota erityisesti kannattaa suunnitella etukäteen.

Miten?

Toteutetaan yhteistyössä sidosryhmän kanssa. Ideaalikoko ryhmälle max 10 hlöä. Paja vaatii vähintään kaksi vetäjää, mikäli ryhmäkoko on suurempi, niin useampia. Paja koostuu neljästä eri osiosta:

1. Lukirastit » Lukirastit perustuvat Joensuun seudun erilaiset oppijat ry:n (Jose) kehittämään ideaan, jota on muokattu kirjastomaailmaan sopivaksi Lukirastit kirjastoon -hankkeessa. Mikä on itselle ominaista oppimisessa, jaetaan kokeilemisen arvoisia vinkkejä omaan käyttöön sovellettavaksi. Pienissä ryhmissä kokeillaan mm. erilaisia oppimisen apuvälineitä ja tutustutaan oppimista helpottaviin sovelluksiin. Aikaa kullakin rastilla on noin 10 min ja työskentelyn lomassa käydään yleistä keskustelua ko. rastiin liittyen. Kokonaisaika n. 1-1,5 h.

- RASTI 1** » **Korvilla kuuleminen**
- RASTI 2** » **Käsillä tekeminen**
- RASTI 3** » **Merkinnät ja muistiinpanot**
- RASTI 4** » **Kalenterointikikat**
- RASTI 5** » **Tekstikokonaisuudet haltuun**

2. Kirjastokierros » Käydään läpi kirjaston palveluita ja toimintoja. Kiinnitetään huomiota erityisesti kohderyhmää kiinnostaviin osa-alueisiin. Kierroksen pituus noin 45 min.

3. Verkkokirjasto » Osallistujille näytetään verkkokirjasto ja käydään lyhyesti läpi, miten sieltä voi hakea kirjaston aineistoa.

4. Vertaisvinkkaus » Annetaan aikaa hakea kirjastosta 1-3 itseä kiinnostavaa aineistoa (kirjoja, levyjä, pelejä, lehtiä jne.). Rohkaistaan kysymään apua aineiston etsinnässä palvelupisteiltä ja käyttämään verkkokirjastoa. Lopuksi esittelevät muille valitsemansa aineistot ja perustelevat miksi ottivat ne.

lukulux.fi

Tutustu paremmin ja
löydä lisää ideoita osoitteessa

lukulux.fi

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

